הִלְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע סִימָן פה

פה בְּאֵיזֶה מְקוֹמוֹת אָסוּר לִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א א לֹא יַלַּךְ אָדָם בַּמְּבוֹאוֹת הַמְטֻנָּפוֹת (א) וְיָנִיחַ יָדוֹ עַל פִּיו וְיִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע, וַאֲפִלּוּ אִם הָיָה קוֹרֵא וּבָא, צָרִיךְ לְהַפְסִיק (ב) כְּשֶׁיִּגִּיעַ לְמָבוֹי הַמְטֻנָּף. וּכְשֶׁיֵּצֵא מִשָּׁם, ב אֲפִלּוּ שָׁהָה כְּדֵי לִגְמֹר אֶת כֻּלָּהּ, אֵינוֹ צָרִיךְ לַחֲזֹר אֶלָּא לְמָקוֹם שֶׁפָּסַק. הַגָּהָה: וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁחוֹזֵר לָרֹאשׁ, (ג) וְכֵן עִקַּר (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ס״ה (ס״ק)): **ב** (ד) ג אֲפִלּוּ לְהָרְהֵר (ה) בְּדִבְרֵי תּוֹרָה (ו) [א] אָסוּר (ז) בְּבֵית הַכִּסֵּא (ח) וּבְבֵית הַמֶּרְחָץ, ד וּבִמְקוֹם הַטִּנֹּפֶת, וְהוּא הַמָּקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ צוֹאָה וּמֵי רַגְלַיִם. הַגָּהָה: וַאֲפִלּוּ הִלְכוֹת הַמֶּרְחָץ אָסוּר לִלְמֹד בַּמֶּרְחָץ (ר״ן פרק כירה (יט. ד״ה לא) ובית יוסף בשם ארחות חיים (סי׳ ק״ג סי׳ ה)). ה דְּבָרִים שֶׁל חוֹל מֻתָּר לְאָמְרָם שָׁם (ג) (ט) בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. ו וְכֵן הַכְּנוּיִים כְּגוֹן רַחוּם (ג) (י) נֶאֱמָן וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם (יא) מֻתָּר לְאָמְרָם שָׁם, אֲבָל הַשֵּׁמוֹת (יב) שֶׁאֵינָם (ז) נִמְחָקִין אָסוּר לְהַזְכִּירָם שָׁם. * ז וְאִם נִזְדַּמֵּן לוֹ שָׁם (יג) לְהַפְרִישׁ מִדָּבָר (ה) הָאָסוּר מַפְרִישׁ, וַאֲפִלּוּ בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ (יד) וּבְעִנְיְנֵי (ו) קֹדֶשׁ.

א בְּרָכוֹת כ״ד (ע״ב). ב לְדַעַת הָרִי״ף (שו״ת וְרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ג׳ הִלְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע. ג שָׁבָּת י״) [מ׳] (ע״ב). ד הָרַמְבַּ״ם שָׁם. ה שָׁם בַּגְּמָרָא. ו שָׁם י׳ (ע״ב). ז שָׁם מ׳ (ע״ב).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [א] אָסוּר. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּמַגִּלָּה דַּף כ״ח (ע״א) מִימֵי לֹא הָרַהֲרָתִי כו׳, וּבְחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ״א שָׁם, וְהֵיכִנוֹ כְּדִאָמַר בִּבְרָכוֹת דַּף כ״ד (ע״ב) דִּלְרַבִּי יוֹחָנָן כְּשֶׁהוּא מְהַלֵּךְ שְׁרֵי מִדִּינָא. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח) וּבְשַׁאֲלַת יַעְבֵּ״ץ סִימָן י׳. וְעַיֵּן לְקַמָּן (באה״ט) סְעִיף קָטָן ה׳. וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סוֹף סִימָן רמ״ו (סכ״ו) שֶׁמֻּתָּר לִפְנֵי לְבֵית הַכִּסֵּא מִתּוֹךְ דִּבֵּר הֲלָכָה שֶׁאֵינָהּ פְּסוּקָה. וְעַיֵּן בְּרַדְבַּ״ז סִימָן (פ״ג ה״ה) אוֹסֵר בְּרַחוּם. וְכָתַב הַבַּ״ח (סוף סי׳ פה) וְיֵשׁ לְהַחְמִיר, וְכֵן פָּסַק הַפְּרִי חָדָשׁ (סק״ב).

בְּאֵר הַיטֵב

ב (ג) אָסוּר. לָכֵן יַחְשֹׁב שָׁם חֶשְׁבּוֹנוֹת שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי הִרְהוּר, סֵפֶר חֲסִידִים, (סי׳ תקמה), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א). וּבְשַׁבָּת יַחְשֹׁב בְּבִנְיָנִים וְצִיּוּרִים, שְׁלָ״ה (שער האותיות ערך קדושה אות עב). וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ס״ב סָעִיף קָטָן ג׳ בְּדִין לְהַרְהֵר בִּבְרָכָה עַל מִטָּתוֹ: (ג) בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. וּמִדַּת חֲסִידוּת לְהַחְמִיר, סֵפֶר חֲסִידִים (סי׳ תתקצד), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (ג) נֶאֱמָן. הָרַאֲבַ״ד (פ״ג ה״ה) אוֹסֵר בְּרַחוּם. וְכָתַב הַבַּ״ח (סוף סי׳ פה) וְיֵשׁ לְהַחְמִיר, וְכֵן פָּסַק הַפְּרִי חָדָשׁ (סק״ב).

מיהו בְּלָשׁוֹן לַ״ז לְכַלְּמָא עֶלְמָא שְׁרֵי. וְדַוְקָא שָׁלוֹם אוֹ רַחוּם וְחַנּוּן הוּא דְּמַתֵּר לְהַזְכִּירָן בְּלָשׁוֹן לַ״ז, אֲבָל שְׁאָר שֵׁמוֹת שֶׁאֵינָן נִמְחָקִין אָסוּר לְהַזְכִּירָן אֲפִלּוּ בִּלְשׁוֹן לַ״ז, וְכֵן שְׁאָר דְּבָרִים שֶׁל לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ אָסוּר לְאָמְרָן בִּלְשׁוֹן חל, עַטָרַת זְקֵנִים (סק״ב), עוֹלַת תָּמִיד (סק״ו). וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ס״ד סָעִיף קָטָן ב׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם בְּשֵׁם הַפְּרִי חָדָשׁ: (ד) נִמְחָקִין. לְאו דַּוְקָא, דְּהָא אֵיכָּא שָׁלוֹם דְּאָסוּר לְהַזְכִּיר שָׁם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן פ״ד: (ה) הָאָסוּר. וְהוּא הַדִּין אִם נִכְנַס בִּלְבּוֹ הִרְהוּר עֲבֵרָה, מֻתָּר לְהַרְהֵר שָׁם מִדִּבְרֵי תּוֹרָה, דְּהָוֵי לְאַפְרוּשֵׁי מֵאִסּוּרָא, סֵפֶר חֲסִידִים (סי׳ כח), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד). [כָּתַב בֵּית יוֹסֵף מִי שֶׁתִּלְמִידוֹ שָׁגוּר בְּפִיו בְּבֵית הַכִּסֵּא אוֹ בְּבֵית הַמֶּרְחָץ לְאָנְסוֹ מֻתָּר, וּפֵרַשׁ הַפְּרִישָׁה (דרישה סק״א) כֵּיוָן דְּאָנוּס הוּא בְּהִרְהוּרוֹ יָכוֹל אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה בְּשִׁמְעָא בְּוִכּוּחִים דַּף ק״ב עַמּוּד ב׳]: (ו) קֹדֶשׁ. כְּהַהִיא דְּאָמַר לֵיהּ רַבִּי מֵאִיר אֵין סָכִין בְּשַׁבָּת, וְהָיָה דַּי שֶׁיֹּאמַר לוֹ אַל תְּסוֹחֵ אוֹ אֵינִי רוֹצֶה שֶׁתְּסוֹחֵ,

בַּאוּר הַלָּכָה

ב * וְאִם נִזְדַּמֵּן וְכוּ׳ מִדָּבָר אִסּוּר. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן י״ד מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ וְיֵשׁ מַחְמִירִין, הוּא מַחֲצִי אָדָם (ח״א כלל ג סל״ה) **וְנִשְׁמַת אָדָם** (סק״ח) עַיֵּן שָׁם. **וּמִקְרוֹב נִדְפַּס חִדּוּשֵׁי הָרַ״ן עַל שַׁבָּת** (מ: ד״ה אלא) **אֵיתָא שָׁם בְּהָדְיָא דְּלֹא כְּוָתֵיהּ,** וּרְאָיוֹתָיו שָׁם בְּנִשְׁמַת אָדָם יֵשׁ לְדָחוֹת וְאֵין כָּאן מָקוֹם לְהַאֲרִיךְ. **וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ״ז** (ס״ד) **כְּהַמְגַן אַבְרָהָם** (סק״ה):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁיִּהְיֶה שָׁם הַחֲדָרִים בְּבֵית אֶחָד תּוֹךְ בֵּית הַמֶּרְחָץ, הָא לְבָרֵךְ חוּץ לַמֶּרְחָץ כְּלָל אָסוּר, וּפְשִׁיטָא דְּלִבְרֵךְ וְלֹא לְשִׁתּוֹת כְּלָל רַק בַּמֶּרְחָץ, בְּדַוְאי אָסוּר לְהַפְסִיק בֵּין בְּרָכָה לִשְׁתִיָּה, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסוֹף סִימָן ס״ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה וּבְאוּר הֲלָכָה. מְזוּזָה (יח) בַּמֶּרְחָץ בַּבַּיִת הַפְּנִימִי וּבְאֶמְצָעִי פָּטוּר, וְהוּא הַדִּין מֶרְחָץ שֶׁיֵּשׁ לְפָנָיו חָצֵר וּבְחָצֵר עוֹמְדִים שָׁם מִקְצָתָן עַרְמִים פָּטוּר גַּם כֵּן, וְדִירַת הַבַּלָּן חַיֶּבֶת בִּמְזוּזָה דְּהוּא חֶדֶר גָּמוּר, אַף מִפְּנֵי שֶׁמְּצוּי שָׁם בְּנֵי אָדָם עֲרֻמִּים צָרִיךְ לְכַסּוֹת הַמְּזוּזָה. (יט) מַלְּךְ הוֹיְין שָׁעוֹשִׁין מִמֶּנּוּ לִפְעָמִים מֶרְחָץ פַּעַם אַחַת אוֹ שְׁתַּיִם בְּשָׁנָה אוֹ לַייטֶער הוֹיְין חַיָּב בִּמְזוּזָה, וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּיֵשׁ לְכַסּוֹת הַמְּזוּזָה, וְכֵן מַתָּר לְהִתְפַּלֵּל בְּתוֹכוֹ. בַּיִת שֶׁעוֹמְדִין בּוֹ אֻמְבַּטָּאוֹת לִרְחִיצָה, מִשְׁמַע (כ) מֵהָאַחֲרוֹנִים דְּדִינוֹ כְּבֵית הַפְּנִימִי דְּנִפְיש שָׁם הַבְלָא וְהֶמָא:

א (א) וַיָּנַח יָדוֹ וְכוּ׳. כְּלוֹמַר, (ם) שֶׁקּוֹרֵא כָּל כָּךְ בְּלַחַשׁ עַד שֶׁאֵינוֹ נִכָּר כְּלָל שֶׁמַּרְחִשׁ בִּשְׂפָתָיו, גַּם כֵּן אָסוּר: **(ב) כְּשֶׁיִּגִּיעַ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (ג) בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת, וְאִם הוּא לְפָנָיו אָסוּר כְּמִלְּא עֵינָיו: (ג) **וְכֵן עִקַּר.** עַיֵּן בְּסִימָן ס״ה בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ב) שֶׁכֵּאֲרְנוּ שָׁם כָּל פְּרָטֵי הַדִּין: **ב (ד) אֲפִלּוּ לְהָרְהֵר.** וַאֲפִלּוּ (ג) בְּזִמַּן שֶׁאֵין שָׁם אָדָם: **(ה) בְּדִבְרֵי תּוֹרָה.** וְכֵן (ד) אָסוּר לַעֲיֵן בְּבֵית הַכִּסֵּא בְּמִשְׁקְלֵי הַשֵּׁמוֹת וְהַפְּעָלִים שֶׁל לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְהַגִּיעַ לִידִיעָה רַק עַל פִּי הַכְּתוּבִים, וְיָבוֹא לְהַרְהֵר בְּמַקְרָא. וּפְשׁוּט דְּמֻתָּר אָדָם לְהִתְבּוֹנֵן בְּבֵית הַכִּסֵּא בְּגֹדֶל שִׁפְלוּתוֹ, וְשֶׁבְּסוֹפוֹ יַחְזֹר כֻּלּוֹ לִהְיוֹת עָפָר רִמָּה וְתוֹלָעָה, וְאֵין נָאֶה לוֹ הַגְּאָוָה: (ו) **אָסוּר.** וְיַחְשֹׁב שָׁם (ה) חֶשְׁבּוֹנוֹת בַּיִּתוֹ וְהוֹצָאוֹתָיו כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי הִרְהוּר, וּבְשַׁבָּת (ו) יַחְשֹׁב בְּבִנְיָנִים וְצִיּוּרִים נָאִים: **(ז) בְּבֵית הַכִּסֵּא.** וַאֲפִלּוּ (ז) בְּתוֹךְ הָאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַבַּיִת הַכִּסֵּא מִמָּקוֹם שֶׁכָּלָה הֲרִיחַ, גַּם כֵּן אָסוּר לְהַרְהֵר, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ע״ט בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ג׳. כָּתַב בְּסֵפֶר תּוֹסְפוֹת יְרוּשָׁלְמִי, דְּבֶבֶרְסְקִי אָסוּר לְהִתְפַּלֵּל וְכֵן לְהַזְכִּיר כָּל דָּבָר שֶׁבְּקְדֻשָּׁה, וְהוּא שֶׁהֶחֱלִ הָעִבּוּד שֶׁיֵּשׁ רֵיחַ רַע, אֲבָל אִם עֲדַיִן לֹא הֶחֱלִיל מַתָּר, וּפְשׁוּט דְּבִזְמַן שֶׁאָסוּר הוּא אֲפִלּוּ לְהָאֳמָן עַצְמוֹ לְהַזְכִּיר כָּל דָּבָר שֶׁבְּקְדֻשָּׁה, וְהוּא שֶׁהֶחֱלִ הָעִבּוּד שֶׁיֵּשׁ רֵיחַ רַע, אֲבָל אִם עֲדַיִן לֹא הֶחֱלִיל מַתָּר, וּפְשׁוּט דְּבִזְמַן שֶׁאָסוּר הוּא אֲפִלּוּ לְהָאֳמָן עַצְמוֹ שֶׁמָּרְגָּל בְּהָרֵיחַ רַע וְאֵינוֹ מַרְגִּישׁ, כָּל שֶׁבְּנֵי אָדָם אֲחֵרִים מִצְטַעֲרִים מִזֶּה הָרֵיחַ רַע, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ע״ט סָעִיף א׳: **(ח) וּבְבֵית הַמֶּרְחָץ.** כִּי (ם) נִפְיש זֶהֱמָא בְּתוֹכוֹ וּמְאוּס, וְהָוֵי לֵיהּ כְּצוֹאָה וּבֵית הַכִּסֵּא. וְטַעַם אִסּוּר הַהִרְהוּר בְּכָל אֵלּוּ הַמְּקוֹמוֹת, מִשּׁוּם דְּבָעִינַן ׳וְהָיָה מַחֲנֶךָ קָדוֹשׁ׳ וְלֵיכָּא [שַׁבָּת (קנ״א) ק״נ] עַמּוּד א׳]. כָּתַב בֵּית יוֹסֵף מִי שֶׁתַּלְמִידוֹ שָׁגוּר בְּפִיו שֶׁהַרְהוּר בְּבֵית הַכִּסֵּא וּבְבֵית הַמֶּרְחָץ לְאָנְסוֹ מֻתָּר, (ט) יֵשׁ אוֹמְרִים דִּכְיָן דְּאָנוּס הוּא בְּהִרְהוּרוֹ יָכוֹל אֲפִלּוּ בִּשְׁמָא לְכַתְּחִלָּה חוֹבַת גַּבְרָא לְדָחוֹת הַהִרְהוּר וְכָל שֶׁכֵּן לְהַדְּבּוּר אָסוּר, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב (סק״ב) דְּהַדִּבּוּר אָסוּר: **(ט) בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.** (י) וּמִדַּת חֲסִידוּת הוּא לְהַחְמִיר: **(י) נֶאֱמָן.** [א] הָרַאֲבַ״ד (פ״ג ה״ה) אוֹסֵר בְּרַחוּם, וְכָתַב הַבַּ״ח (סוף סי׳ פה) וְיֵשׁ לְהַחְמִיר, וְכֵן פָּסַק הַפְּרִי חָדָשׁ (סק״ב). וְיֵשׁ לְהַחְמִיר, וְכֵן שֶׁכֵּן בָּזֶה שֶׁלְּכַמָּה דְּבָרִים דִּינָם כְּשֵׁמוֹת שֶׁבִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, כְּגוֹן (יא) לְעִנְיַן הַשָּׁלוֹם, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן פ״ד, וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה שֶׁלְּכַמָּה דְּבָרִים דִּינָם כְּשֵׁמוֹת שֶׁבִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, כְּגוֹן (יא) לְעִנְיַן שָׁלוֹם, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם שָׁמַיִם לְבַטָּלָה וּלְעִנְיַן (טו) קְלָלַת חֲבֵרוֹ בַּשֵּׁם: **(יא) מֻתָּר לְאָמְרָם.** דְּגַם בְּנֵי אָדָם מְכוּנִים בָּהֶם לְפָעָמִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר חַנּוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק. וְדַוְקָא בְּאוֹמֵר הָרַחוּם יְרַחֵם עָלֶיךָ, יֵשׁ לוֹמַר דְּאָסוּר כְּמוֹ שֶׁאֵילַת שָׁלוֹם [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג)]: **(יב) שֶׁאֵינָם נִמְחָקִים.** לְאו דַּוְקָא, (יח) דְּהָא אֵיכָּא שָׁלוֹם דְּאָסוּר לְהַזְכִּיר שָׁם, וְכַיָּ״ל בְּסִימָן פ״ד: **(יג) לְהַפְרִישׁ מִדָּבָר אִסּוּר.** וְהוּא הַדִּין (יט) אִם נִכְנַס בִּלְבּוֹ הִרְהוּר עֲבֵרָה, מֻתָּר לְהַרְהֵר שָׁם בְּדִבְרֵי תּוֹרָה, מִפְּנֵי שֶׁזֶּהוּ כְּמוֹ לְהַפְרִישׁוֹ מֵאִסּוּר, שֶׁהַתּוֹרָה מַצָּלַת מֵהַרְהוּרִים רָעִים: **(יד) וּבְעִנְיְנֵי.** (כ) חֲתָם סוֹפֵר (סק״ו): **(טו) קְלָלַת חֲבֵרוֹ.** (כא) פְּתִחֵי תְּשׁוּבָה יוֹרֶה דֵּעָה רפ״ו (סק״ו): **(טז) שֵׁמוֹת שֶׁבִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.** (כב) שֵׁם חֲסִידִים (סי׳ תקמה), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א). וּבְשַׁבָּת יַחְשֹׁב בְּבִנְיָנִים וְצִיּוּרִים, שְׁלָ״ה (שער האותיות ערך קדושה אות עב). וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ס״ב סָעִיף קָטָן ג׳ בְּדִין לְהַרְהֵר בִּבְרָכָה עַל מִטָּתוֹ: **(יז) בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.** וּמִדַּת חֲסִידוּת לְהַחְמִיר, סֵפֶר חֲסִידִים (סי׳ תתקצד), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): **(יח) נֶאֱמָן.** הָרַאֲבַ״ד (פ״ג ה״ה) אוֹסֵר בְּרַחוּם. וְכָתַב הַבַּ״ח (סוף סי׳ פה) וְיֵשׁ לְהַחְמִיר, וְכֵן פָּסַק הַפְּרִי חָדָשׁ (סק״ב).

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יט) פְּרִי מְגַדִּים (משו״ת סק״ב): **(כ) חֲתָם סוֹפֵר** (סק״ו): **(כא) פְּתִחֵי תְּשׁוּבָה יוֹרֶה דֵּעָה** רפ״ו (סק״ו): **(כב) שֵׁם חֲסִידִים** (סי׳ תקמה), **מָגֵן אַבְרָהָם** (סק״א). **וְהוּבָא בְּפְרִי מְגַדִּים** (א״א סק״א): **(כג) סֵפֶר חֲסִידִים** (סי׳ תתקצד): **(כד) פְּרִי מְגַדִּים** (משו״ת ד״ה סעי״ א ומה שכתב): **(כה) אַחֲרוֹנִים:** **א (ם) פְּרִישָׁה** (סק״א): **(ג) פְּרִי מְגַדִּים** (א״א סק״ב): **ב (ג) פְּרִי מְגַדִּים** (א״א סק״ב): **(ד) שְׁלָ״ה** (שער האותיות ערך קדושה אות עב): **(ה) סֵפֶר חֲסִידִים** (סי׳ תקמה): **(ו) שְׁלָ״ה** (שער האותיות ערך קדושה אות עב): **(ז) שֵׁם חֲסִידִים** (סי׳ תקמה), **מָגֵן אַבְרָהָם** (סק״א). **וְהוּבָא בְּפְרִי מְגַדִּים** (א״א סק״א): **(ח) אַחֲרוֹנִים:** **(ט) סֵפֶר חֲסִידִים** (סי׳ תתקצד): **(י) שַׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁל הַגְּרַ״ז** (ס״ג): **(יא) עַיֵּן שָׁ״ך יוֹרֶה דֵּעָה** (רל״ד) [רל״ז] (סק״ב): **(יב) הַגְּהוֹת יֵשׁ נוֹחָלִין** (הג״ה נ): **(יג) חֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן כ״ז** (ס״א) **עַיֵּן שָׁם:** **(יד) פְּרִי מְגַדִּים** (א״א סק״ג): **(טו) מָגֵן אַבְרָהָם** (סק״ב): **(טז) סֵפֶר חֲסִידִים** (סי׳ כח):

אַף לְעִנְיַן לְפָנָיו צִיּוּתִי לְעֵיל בְּסִימָן ע״ט סָעִיף קָטָן ג׳ כִּי שָׁם יֵשׁ דִּעוֹת בָּזֶה:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו״ע הרב (ס״ב) **כתב שהכינויים כגון רחום וחנון ונאמן וכיוצא בהם מותר לאמרם שם מן הדין לפי שגם בני אדם מכונים בהם לפעמים כמו שנאמר חנון ורחום וצדיק.**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הַגָּהָה: (טו) וּבְמָקוֹם שֶׁמֻּתָּר לְהַרְהֵר בְּדִבְרֵי תוֹרָה מֻתָּר (טז) לִפְסֹק דִּין, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יֹאמַר טַעֲמוֹ שֶׁל דָּבָר (ר"ן פרק קמא דשבת (ד: ד"ה מקום) ובפרק כל הצלמים (ע"ז יט: ד"ה מנלן)):

פו שֶׁצָּרִיךְ לְהַרְחִיק מִן מַיִם סְרוּחִים. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א (א) [*] אמַיִם סְרוּחִים (ב) אוֹ מֵי מִשְׁרָה שֶׁשּׁוֹרִין בָּהֶן פִּשְׁתָּן אוֹ קַנַּבּוֹס, צָרִיךְ לְהַרְחִיק מֵהֶם (ג) כְּמוֹ מִן הַצּוֹאָה:

א בְּרָכוֹת כ"ב (ע"ב).

פז כַּמָּה צָרִיךְ לְהַרְחִיק בִּשְׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע מִן גֶּרֶף שֶׁל רְעִי. וּבוֹ ג' סְעִיפִים:

א (א) * אגֶּרֶף שֶׁל רְעִי וְעָבִיט (ב) שֶׁל מֵי רַגְלַיִם שֶׁל חֶרֶס אוֹ שֶׁל עֵץ, צָרִיךְ לְהַרְחִיק מֵהֶם (ג) כְּמוֹ מִצּוֹאָה אֲפִלּוּ הֵטִיל בָּהֶם (ד) מַיִם. * בֲּאֲבָל אִם הֵן שֶׁל מַתֶּכֶת אוֹ

א מַשְׁמָעוּת הַגְּמָרָא דִּבְרָכוֹת כ"ה (ע"ב) לְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת (ד"ה גרף) וְשָׁאַר פּוֹסְקִים. ב שָׁם בְּתוֹסָפוֹת וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (יז. ד"ה גרף) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ צְרָפַת.

בַּאֵר הַיטֵב

וְאַף עַל פִּי כֵן אָמַר לוֹ בִּלְשׁוֹן הוֹרָאָה, כָּפָף מַשְׁנָה (ק"ש פ"ג ה"ה). כָּתַב הָרַ"ן (שבת יט. ד"ה אשמעי") אֲפִלּוּ בִּלְא אַפְרוּשֵׁי מֵאסוּרָא שְׁרֵי לוֹמַר לְחַבְרוֹ עֲשֵׂה לִי כָּךְ וְכָךְ, אַף עַל גַּב דְּמַפֵּילָא הָוֵי הוֹרָאָה, דְּהָא אָמַר לֵיהּ טוֹל בִּכְלִי שֵׁנִי וְתֵן, אַף עַל גַּב דְּיִלְפִינָן מִינָּהּ דְּהֶפְשֵׁרוּ לֹא זָהוּ בְּשׁוּלוֹ, מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ה):

א (ד) **מַיִם.** כֵּיוָן דְּמֵיחַדְּרִין לְכָךְ הָוֵי לְהוּ כְּבֵית הַכִּסֵּא, וְאַסּוּרִים אֲפִלּוּ אֵין בָּהֶם רֵיחַ רַע, הָרַא"ש (פ"ג סנ"ד) וְהָרַמְבַּ"ם (פ"ג ה"י"ב). וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"א) וְנִרְאֶה לִי דְּאִם הַכְּלִי מֻיְחָד גַּם כֵּן לְתַשְׁמִישׁ אַחֵר, כְּגוֹן לִשְׁפּוֹךְ לְתוֹכוֹ שׁוּפְכִין, אִם אֵין בּוֹ צוֹאָה וְלֹא רֵיחַ רַע מֻתָּר. וְהוּא הַדִּין אִם מֻיְחָד לְהִשְׁתִּין וּבְכָל פַּעַם שֶׁמַּשְׁתִּין נוֹתֵן לְתוֹכוֹ רְבִיעִית מַיִם שְׁרֵי עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהַיְד אַהֲרֹן (הגב"י א) חוֹלֵק עָלָיו, וְכָתַב כֵּיוָן דְּטַעֲמָא הָוֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף הָא דִּרְבִיעִית מַיִם מֵהֲנֵי לְמֵי רַגְלִים הֵיינוּ לְמֵים צְלוּלִים דְּמִתְעָרְבִין בַּמַּיִם וּמִתְבַּשְּׁלִין, אֲבָל מַה שֶּׁבְּלוּעִ לְתוֹךְ הַכְּלִי אֵינוֹ מִתְעָרֵב בַּמַּיִם כְּדֵי שֶׁיִּתְבַּשֵּׁל, שֶׁאֵינוֹ בּוֹלֵעַ הַכְּלִי אֵינָהּ דָּבָר מוּעָט, אִם כֵּן הוּא הַדִּין הָכָא, שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁבְּעוֹד שֶׁהוּא מְשַׁתִּין, שֶׁאֵינוֹ בּוֹלֵעַ הַכְּלִי אֵינָהּ דָּבָר מוּעָט, אִם

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שמ"ב, וְהֶבִיאוֹ בְּבֵרְכֵי יוֹסֵף (סק"ב), וְכָתַב (סק"ג) בְּשֵׁם לֶחֶם יְהוּדָה פֶּרֶק ג' דְּקְרִיאַת שְׁמַע (ה"ה), דְּאִסּוּר לְהַרְהֵר תּוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת מֵאֲחוֹרֵי בֵּית הַכִּסֵּא וּצְדָדָיו, וּמִלְּפָנָיו כְּמִלֹא עֵינָיו עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב בְּשִׁאֵלַת יַעְבֵּ"ץ שְׁאָסוּר לְעַיֵּן בְּבֵית הַכִּסֵּא בְּמִשְׁקְלֵי הַשֵּׁמוֹת וְהַפְּעָלִים שֶׁל לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְהַגִּיעַ לִידִיעָה רַק עַל פִּי הַכְּתוּבִים, וְיָבֹא לְהַרְהֵר בַּמְּקֹרָא, עַיֵּן שָׁם סִימָן י'. וּבְבֵרְכֵי יוֹסֵף (סק"ה) לְמַד מִזֶּה שֶׁאָסוּר לְסַדֵּר שָׁם כְּתַב מְלִיצָה בִּלְשׁוֹן תַּלְמוּד, דְּוַדַּאי יָבוֹא לְהַרְהֵר קְצָת בְּסֶגְנוֹן הַתַּלְמוּד עַיֵּן שָׁם:

א **[בשו"ע] מַיִם סְרוּחִים כו'.** עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף מַה שֶּׁכָּתַב מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (ברכות פ"ג מ"ח), וְהֶכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה בְּתִשׁוּבוֹתָיו סִימָן כ"ו כָּתַב שֶׁאֵין הַכְרָחַ, עַיֵּן שָׁם וּבְשִׁיּוּרֵי בְּרָכָה (סק"א). וְכָתַב בְּתְשׁוּבָה הַנַּ"ל גִּנָּה שֶׁמַּמְשִׁיכִין לָהּ מַיִם סְרוּחִים וְרָעִים וְהִיא סְמוּכָה לְבֵית הַכִּסֵּא, אַף אִם קָדְמָה, בְּעַל הַגִּנָּה צָרִיךְ לְהַרְחִיק, דְּהָוֵי מִלְּתָא דְּאִסּוּרָא עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

קָדֵשׁ. דְּהַיְנוּ לוֹמַר לוֹ אֲפִלּוּ בִּלְשׁוֹן הוֹרָאָה שֶׁאָסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן, (כ) וְאֵין צָרִיךְ לְדַקְדֵּק וְלוֹמַר אַל תַּעֲשֶׂה כָּךְ בִּלְי לְשׁוֹן הוֹרָאָה. (כא) וְיֵשׁ מַחְמִירִין וְסוֹבְרִין דְּאָסוּר לוֹמַר בִּלְשׁוֹן הוֹרָאָה, דְּזֶה הוּא תּוֹרָה, כְּגוֹן אִם רוֹאֶה בְּעֶרֶב פֶּסַח שֶׁמְּגַלְּחִין אַחַר חֲצוֹת, יֹאמַר אֵין מְגַלְּחִין, דִּלְשׁוֹן זֶה אֵינוֹ לְשׁוֹן הוֹרָאָה, אַף עַל גַּב דְּמַפֵּילָא נִשְׁמַע דְּאָסוּר, אֲבָל לֹא יֹאמַר אָסוּר לְגַלֵּחַ. וְנִרְאֶה לִי דְּאִם אֵין דְּבָרָיו נִשְׁמָעִין בְּקַצּוּר, (כב) יוּכַל לְהַעֲרִיךְ לְפָנָיהֶם גְּדֹל הָאִסּוּר בְּכָל חֻלְקֵי כְּדֵי לְהַפְרִישָׁן. כְּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) בְּשֵׁם הָרַ"ן (שבת יט. ד"ה ואשמעי"), אֲפִלּוּ בִּלְא אַפְרוּשֵׁי מֵאסוּרָא שָׁרֵי לוֹמַר לַחֲבֵרוֹ עֲשֵׂה לִי כָּךְ וְכָךְ, אֲפִלּוּ אִם מְמֵילָא הָוֵי הוֹרָאָה, שֶׁבָּזֶה מוֹרֶה לוֹ שֶׁהוּא מֻתָּר לַעֲשׂוֹת כֵּן, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ אוֹמֵרָם בִּלְשׁוֹן הוֹרָאָה: (טו) **וּבְמָקוֹם שֶׁמֻּתָּר.** כְּגוֹן בְּבֵית אֲמָצְעִי שֶׁל מֶרְחָץ וְכַנַּ"ל, אוֹ כְּגוֹן שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ אֵינוֹ נָקִי לְגַמְרֵי, כְּגוֹן שֶׁנָּגַע בְּיָדָיו בַּמְּקוֹמוֹת הַמְכֻסִּים, דְּאִם יָדָיו אוֹ שְׁאָר מְקוֹמוֹת מְגוּפּוֹ מְטֻנָּפוֹת מַמָּשׁ אֲפִלּוּ הַהֶרְהוּר אָסוּר [פְּרִי מְגַדִּים (מש"ז סק"א)]: (טז) **לִפְסֹק דִּין.** דְּהָוֵי כְּמוֹ הֶרְהוּר, שֶׁמְּחַשֵּׁב הַטַּעַם בְּלִבּוֹ. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן מ"ז סָעִיף ד' בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ז) וּבְאוּר הֲלָכָה:

א (א) **מַיִם סְרוּחִים.** עַל כֵּן אוֹתָן מְקֻוָּאוֹת שֶׁמְּיַמְּיָהֶן סְרוּחִין בִּימוֹת הַקַּיִץ, לֹא מִיבָּעֵי דְּאָסוּר לְבָרֵךְ בְּתוֹכָן, [אֶלָּא] אֲפִלּוּ הַרְחָקָה כְּצוֹאָה בָּעֵינַן [פְּרִי מְגַדִּים]. וְדַוְקָא (ה) אִם מַסְרִיחַ עַד שֶׁדָּרְךְ בְּנֵי אָדָם לְהִצְטַעֵר מֵאוֹתוֹ הֲרֵיחַ רַע. גִּנָּה שֶׁמַּמְשִׁיכִין לָהּ מַיִם סְרוּחִים וְרָעִים וְהִיא סְמוּכָה לְבֵית הַכִּסֵּא, אַף אִם קָדְמָה, בְּעַל הַגִּנָּה צָרִיךְ לְהַרְחִיק, דְּהָוֵי מִלְּתָא דְּאִסּוּרָא [שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה]: (ב) **אוֹ מֵי מִשְׁרָה.** שֶׁמַּסְרִיחַ, וְכָל שֶׁכֵּן מִשְׁרָה שֶׁל כּוֹבְסִין שֶׁמְּכַבְּסִין בָּהֶם בִּגְדֵי קְטַנִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם צוֹאָה [שְׁנוֹת אֵלִיָּהוּ (פ"ג מ"ה ד"ה לא)]: (ג) **כְּמוֹ וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְפָנָיו כְּמִלֹא עֵינָיו, וּלְאַחֲרָיו אַרְבַּע אַמּוֹת מִמָּקוֹם שֶׁכָּלָה הֲרֵיחַ, וְכָתַב הַפְּרִי מְגַדִּים דְּאִסּוּרוֹ הוּא מִן הַתּוֹרָה כְּמוֹ צוֹאָה. כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"א) וְהוּבָא בְּפְרִי מְגַדִּים, בְּמַרְתְּפוֹת הַיַּיִן שֶׁיֵּשׁ רֵיחַ רַע מֵעֻפָּשׁ וְקָץ בֵּיהּ, אָסוּר לִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, וְהוּא הַדִּין כָּל כְּהַאי גַּוְנָא. וּבְרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ד' מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה הֲלָכָה ט' מַשְׁמַע דְּמֻתָּר, וְרַק גְּדוֹלֵי הַחֲכָמִים הָיוּ נִזְהָרִין מִזֶּה בְּעֵת הַתְּפִלָּה עַיֵּן שָׁם, וּלְפָלֶא שֶׁלֹּא הֵעִירוּ בָּזֶה:

א (א) **גֶּרֶף וְכוּ'.** אֲפִלּוּ אִם עַתָּה אֵין בָּהֶם כְּלוּם, (ו) וַאֲפִלּוּ אִם הֵם רְחוּצִים יָפֶה מִבִּפְנִים וּמִבַּחוּץ וּנְקִיִּים לְגַמְרֵי שֶׁאֵין בָּהֶם אֲפִלּוּ רֵיחַ רַע. (ב) **שֶׁל מֵי רַגְלַיִם.** וְאִם (ז) הַכְּלִי מֻיְחָד גַּם כֵּן לְתַשְׁמִישׁ אַחֵר, כְּגוֹן לִשְׁפּוֹךְ לְתוֹכוֹ שׁוּפְכִין, אִם אֵין בּוֹ צוֹאָה וְלֹא רֵיחַ רַע מֻתָּר, (ג) וְכֵן אִם בְּכָל פַּעַם שֶׁמַּשְׁתִּין נוֹתֵן לְתוֹכוֹ רְבִיעִית מַיִם, מֻתָּר אִם אֵין מַגִּיעַ מֻנּוּ רֵיחַ רַע. וְנִרְאֶה לִי דְּבָזֶה אִם מַגִּיעַ רֵיחַ רַע מִן הַכְּלִי דֵּינוֹ כְּעָבִיט מָשׁ, וְצָרִיךְ לְהַרְחִיק אַרְבַּע אַמּוֹת מִמָּקוֹם שֶׁכָּלָה הֲרֵיחַ, וְעַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה, וְעַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד"ה גרף): (ג) **כְּמוֹ מְצוֹאָה.** לְפָנָיו (ד) כְּמִלֹא עֵינָיו וּלְאַחֲרָיו אַרְבַּע

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) בְּשֵׁם הַכֶּסֶף מִשְׁנֶה (ק"ש פ"ג ה"ה) וְכֵן כָּתַב הַגְּרָ"א (ד"ה ובענין) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (שבת מ: ד"ה לאפרושי): (כא) חַיֵּי אָדָם (ח"א כלל ג סל"ה) וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה ואם): (כב) מוּכָח מִסּוּגְיָא דְּשַׁבָּת שָׁם:

א (ה) כָּל הַפּוֹסְקִים: (ו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א): (ז) טוּר: (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ב) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (סכ"ח):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah